Цана нумэру 50 кап.

БЕЛАРУСКАЯ ДУМКА

ШТОДЗЕННАЯ ГАЗЭТА.

Рэдакцыя і Адміністрацыя — Вострa-Брамская, № 9 — адчынена што дня, апрача сьвята, 10—3 гадз.

АБВЕСТКІ: 1 радок перад тэкстам 4 рублі. 1 радок за тэкстам 2 рублі. 3 безработных за усю абвестку 2 рублі.

Год I. Серада, 25 чэрвеня 1919 г. № 28.

Што дасьць нам мір з Нямеччынай?

Калі мы друкуем гэтую стацьцю, нам яшчэ не вядома, падпісалі немцы мір ці не падпісалі. Будзем думаць лепшае — што немцы падпісалі варункі Антанты, бо іншага выхаду знайсьці ім ня было магчымасьці. Такая заўсёды доля пабітага,—хочаш ня хочаш, а рабі тое, што загадваюць. Калі-ж адрачэшся слухацца, то цябе ізноў будуць біць і зробяць табе яшчэ гарэй. Вось дзеля таго мы і думаем, штс немцы, ня хочучы, змушаны былі падпісаць варункі міра і падпісалі іх.

Калі гэта так і ёсьць, то цікаўна памеркавацца ў тых пасьледзтвах, якія наступяць ў хуткім часе для нас, беларусаў, і наагул для ўсёй Усходняй Эўропы. Да апошняга часу Антанта не магла заняцца пытаньнем аб Усходняй Эўропе так, як гэтага вымагалі патрэбы. Антанта не магла ўмешацца ў нашы справы, ня скончыўшы са справамі нямецкімі, бо справы нямецкія, само сабой ясна, звязывалі сілы Антанты па руках і па нагах, патрабуючы трымаць іх напагатове на усякі выпадак. Мір з Нямеччынай развязвае Антанце рукі і яна можа прыняцца цяпер за справы Усходняй Эўропы.

Перш за ўсяго Антанта пачне больш энэргічную барацьбу з бальшавізмам. Усе сілы, якія вядуць барацьбу з бальшавізмам, атрымаюць цяпер ад Антанты уселякую дапамогу: грашмі, аружжам, амуніцыяй і можа навет людзьмі. Эстонія, Латвія, Фінляндзія, Польшча, Літва, а таксама—Колчак, Денікін, Юдэніч, што змагаюцца з бальшавізмам сваімі ўласнымі сiламі, а таксама—без агульнага пляну, будуць, як нам здаецца, аб'яднаны пад кіраўніцтвам аднаго анцібальшавіцкага глаўнага камандуючага.

Як і ў барацьбе Антанты з немцамі стварэньне адзінага фронту прынясло Антанце добрыя плады, зламаўшы нямецкі адзіны фронт, так і у барацьбе з бальшавікамі утварэньне адзінага фронту дасьць магчымасьць хутчэй разьбіць бальшавікоў. Аб'яднаўшы ўсе анцібальшавіцкія сілы пад аднэй камандай, можна будзе пазбыцца шкодных для спраў барацьбы з бальшавізмам «хатніх» спрэчак паміж рознымі народамі, што вядуць з бальшавікамі барацьбу. Гэтыя спрэчкі вельмі шкодзяць усім, апрача бальшавікоў, карыстаючых з іх і набіраючых у гэтых спрэчках новыя сілы.

Ці-ж нам ня ясна, што вайна Польшчы з Украінай ёсьць самая найлепшая дапамога бальшавізму. Б'ючы украінцаў, палякі б'юць самых сябе, бо замест таго, каб дарадзіцца з украінцамі аб супольнай барацьбе проціў агульнага ворага—бальшавікоў, палякі, пасварыўшыся з украінцамі, ставяць сябе пад удары і ўкраінцаў і бальшавікоў.

Эстонцы сварацца з латышамі і навет пачалі вайну.

Ліцьвіны маюць злосьць проціў палякоў і, каб маглі, так сама пачалі-б з палякамі вайну.

Розныя непарзуменьні з-за тэрыторыяльных пытаньняў прыводзяць да злосных адносін паміж асобнымі народамі, пачынаючымі дзяліць скуру занадта рана, калі зьвер ня толькі не забіты, але навет сам мае яшчэ сілы загрызаць сваіх ворагаў і рваць на кавалкі іх скуры.

Антанта павінна налажыць сваё veto на забіякаў і сказаць ім ясна, што пакуль ня будзе пакончана з бальшавізмам, тэрыторыяльныя пытаньні ня могуць быць разгледжаны. Калі гэта будзе зроблена, то ня ў кога ня будзе ахвоты захапліваць тое, што кепска ляжыць, і потым казаць, што гэта маё, бо я мею вайсковую сілу, каб утрымаць захоплянае.

Нам, беларусам, ня маючым яшчэ сваей арганізованай вайсковой сілы, усякі можа зрабіць крыўду, калі захоча, і нам больш, як другім, трэба дамагацца, каб дзяржавы Антанты ўзялі на сябе абарону інтарэсаў нашых і іншых слабых народаў, каб нашы землі, што знаходзяцца пад той ці іншай акупацыяй, акупанты ня лічылі за свае землі. У нас могуць спытацца: ці захочуць некаторыя акупанты змагацца з бальшавікамі, калі даведаюцца, што барацьба з бальшавікамі не дасьць ім ніякіх тэрыторыяльных «заваяваньняў».

Такім акупантам мы павінны адказаць: калі вы пачалі барацьбу з бальшавікамі, каб потым нас няволіць, дык дзякуем за ласку. Лепш вы непрыхадзілі-б саўсім, калі вы думалі, што мы будзем здаволены, паменяўшы адно ярмо на другое.

Так сама мы спытаемся: а ці могуць акупанты забясьпечыць свае землі ад бальшавіцкага панаваньня, калі з бальшавікамі ня весьці барацьбы далей?

Дзеля гэтага, трэба пакінуць думкі аб захватах на «вечныя времена» «адвечных» зямель. Пакуль ёсьць бальшавікі, ня можа быць нічога пэўнага на сьвеці. Антанта гэта добра сабе уцяміла, калі прызнала урад Колчака, як расейскі урад, каторы павінен весьці барацьбу з бальшавікамі і толькі пасьля таго заняцца справамі аб тых ці іншых адносінах Расеі да народаў, уваходзіўшых да рэвалюцыі ў склад Расейскай Імпэрыі.

Будзем спадзевацца, што пасьля міра з немцамі Антанта хутка займецца справамі Усходняй Эўропы, а ў тым ліку і справамі Беларусі і ня дасьць нас нікому, скрыўдзіць ні цяпер ні потым, калі барацьба з бальшавікамі будзе скончана.

Лук—аш.

Хто прыезджае у Вільню і мае хоць калі-ца часу пахваліцца сваімі мястовымі, месьцячковымі ці вясковымі навінамі; хто хоча сам даведацца аб патрэбных яму і грамадзе беларускіх справах і навінах ці дастаць беларускую літэратуру,—няхай ен будзе ласкаў не абмінуць сваю беларускую рэдакцыю.

Карыстаюць з несьвядомасьці.

Крапчэйшым аружжам, якога не дадзела яшчэ грамадзкая аржа і якое усьцяж ужываецца нашымі ворагамі для выкараненьня «нова-творных» беларуска літоўскіх дзяржаўных ідэалаў, ёсць: сьфальчаванае да шчэнту паняцьце слоў: «воля і самаазначэньне народу». Сумны то факт, што першае паняцьце аб волі і самаазначэньні народу занесена на вёску самымі-ж ворагамі гэтае волі. Нашы даўныя няпрошаныя апякуны, баючыся выпусьціць цуглі, у якіх дагэтуль трымалі нашага брата, пастанавілі упатрэбіць усяго, каб толькі зацьміць у самым зародку блізкую вясну паняволянай дагэтуль і уцісканай людкасьці. Яны, апякуны, баяліся зрачыся таго вялізарнага уплыву, які дагэтуль мелі на сялянскія масы. Бо і да каго-ж прывык зварачавацца наш сялянін у ацэнцы тых ці гэтых навін? Заўсёды да пана або да першага яму падобнага. І ў галаву ніколі ня прыходзіла нашаму сяляніну, што гэтыя-ж парадчыкі з малымі толька выключэньнямі—найбольшыя ворагі ягонай вольнасьці і дабрабыту.

Усясьветная вайна зварушыла стары парадак да самага караня; яна паказала найясьней, што сіла кулака ня ўстаіць прад сілай ідэі.

Павыжшыя факты няздольны, аднак, асьвяціць розум нашых «парадчыкаў». Яны, пастарому агітуючы сялянства за прылучэньне да Польшчы, сьмеюць яшчэ казаць аб воле народу і аб яго вольным самаазначэньню.

Ці-ж гэта так ужо?.. Гдзе-ж тут права?

Не, панове! За вамі прамаўляе ня воля народу, а ягоная несьвядомасьць, няведаньне сваіх правоў на вольнае самаазначэньне

Як сьвет сьветам, не называлася волей народу пагвалчэньне элементарных яго правоў і выкарыстаньне яго несьвядомасьці і нядолі. А ў нас што? Калі і хто пытаўся аб нашай волі? Хочаце, панове, пахваліцца плебісцытам, а прызнайцеся,— колькі вы напрацаваліся, колькі нагаварыліся, колькі палажылі коштаў, каб выкарыстаць гэту людзкую несьвядомасьць? Ці вы, панове, пэўны у чэснасьці дарог, каторымі вы і цяпер яшчэ рыхтуеце і вядзеце вёску нашу да плебісцыту?

Зьненавіджаная ўсімі, бальшавіцкая акупацыя, была найцяжэйшым, хіба, ярмом нашаму змучанаму блізка пяці-гадовай вайной сялянству. А яно што? Аж стыд прызнацца! Сялянства нашае, ня бачыўшы ад дзяціных гадоў нічога, проч зьдзеку над сабой, гэтае сялянства гатова было ужо упрагчыся у нова-скутае ярмо, абы толькі на гэтым стаўся канец. І хто ведае, што адказала-бы вёска, калі-б бальшавіцкія камісары накідавалі выгоды свайго саюза з такой энэргіяй, з якой гэта робяць цяпер чорныя сілы мяйсцовага і чужога грамадзянства?

Змучаны вайною, наш брат ня хоча працягнуць яе і на адзін лішні дзень. Наш сялянін шчыра жадае мірнага жыцьця з сваімі суседзямі. Для гэтага ён гатоў пайсьці на вялікія уступкі. Але падацца самавольна у новую няволю ён ніколі не пазволіць.

Разстаўляныя дагэтуль заманкі на сялянскую несьвядомасьць будуць выкрыты і з агідай адкінены проч.

Вы-ж, панове, што сваімі выкрутамі дагэтуль патрафілі перакупіць не адзін несьвядомы голас, ведайце тое: што для нас зацягнута імглой будучыні, станецца люстэрна - сьветлым для нашых патомкаў. Гісторыя чалавецтва выкрые і кіне на вас усю брыду вашае нягоднае працы. Калі ж вы патрафіце, можа, на разе атуманіць вёску, то памятайце: ня пройдзе і дзесятка гадоў, як ўсе вашы штучныя творы будуць выкрыты гэтаю-ж вёскаю і выкінуты проч сярод найвялікшага абурэньня з абоіх бакоў.

Мы ужо гэта бачым. **К.**

АПОШНІЯ НАВІНЫ

Весткі Польскага Генеральнага Штабу.

ЗАМІРЭНЬНЕ СОРВАНА.

21 чэрвеня.

Фронт Галіцыйска - Валынскі.

Начальнік арміі украінска-галіцыйскай паведаміў давадзтва галіцыйскага фронту, што ўмову аб замірэньні, якая была зроблена паміж вайсковай дэлегацыяй атамана Петлюры і вайсковай дэлегацыяй Начальнага Даводзтва Польскіх войск, ня лічаць для сябе абавязуючаю, дзеля чаго замірэньне з боку украінцаў ізноў сарвана.

На усім фронце бойкі. Украінскія атрады, тайком павялічаныя і узмоцненыя ў Галіцыі Пятлюраю, атакуюць нашых войскаў з пераважываючымі сіламі. Пад націскам украінцаў, па цяжкіх некалькідвёвых бойках, пакінуты нашымі войскамі Бжэзаны, далей на паўночны ўсход аж па Радзівілаў нашы затрымліваюць упорчывыя атакі непрыяцеля.

На паўднёвы захад ад Бжэзан 14 пяхотны полк здабыў узгорак Попеліха, узяўшы палонных і 3 кулямёты. Контратака непрыяцеля, каб адабраць гэту пазыцыю, была адбіта з вялікімі стратамі.

Дзьве душы.*)

III.

Блізка два месяцы прайшло у Маскве, ў лазарэце, у прыкрым чаканьню, калі пашлюць лячыцца на Каўказ.

Афіцэры безмальна усе мелі радню у горадзе, безмальна усе былі болей-меней здаровыя, (яго такога, як быў вольнаапрадзеляючымся, зараз пагналі на фронт), блізка што ня жылі у лазарэце, прыходзілі толькі абедаць, вячэраць і зрэдку пад раньне на начлег, калі ён, устаўшы, пазіраў у вакно на пустую вуліцу, на дворніка у белым хвартуку з мятлою у руках і на рэдкіх, марудна паўзучых дамоў, зморaных начавых звозчыкаў.

І гэтая адзінота была яму да спадобы.

Толькі дужа не давалі спакою мухі, і Абдзіраловіч выходзіў у садок у будачку, абвітую дзікім вінаградам—ці чытаў кніжку, ці проста сядзеў на сонейку. Хворае цела перашкаджала думаць, і было толькі адно троху-многа рэльефнае чуцьцё: бурлячая рэвалюцыя праходзе, вось, міма...

А ўжо значна ачуняў, ужо ня мучыўся на жывот, ня млеў, і было досьць добра. Ужо іншы раз у-вечары ішоў слухаць музыку, ці сядзеў у скверу, хадзіў сярод людзей—і ўсё уцяшаўся з свае вольнасьці і незалежнасьці.

А час ішоў, і робілась ня дужа цёпла, навет у горад убіваліся гукі і фарбы недалёчкай восені. Паменьшала мух, але-ж кусаліся яны вельмі больна і ліплі, як смала.

Чарод адпраўкі не падхадзіў, і тонкая, маўляў, джгала вужакі, нуда на нязлавімае мгненьне датыкалася да сэрца і надта пужала.

За сталом афіцэры гаманілі аб хамстве народа; пад мазкаю прылікі, але са злосьцю у душэ, як быццам жартаўліва, сьпіраліся аб палітыцы з *тавaрышамняню*, што насіла стравы на стол, ці вылічалі волю пакарнейшаму і найцішэйшаму бежанцу, *тавaрышу-санітару*, каторы ня разумеў, аднак, за якую волю ён зьнялюбеў ім.

Можна было ізноў распусьціцца з нэрвамі. — «Трэба барджэй, барджэй выезджаць»,—думаў Абдзіраловіч, седзячы у скверу і гледзячы на гуляньнікаў.

Нейкі работнік, у сіняй замасьленай блузе, пад выпятранай шынэлькаю без пагонаў, ішоў, хапаўся; ён пацягнуў за сабою пагляд сваім, здаецца, надта знаёмым аблічам.

— Васіль! - гукнуў зняцейку для сябе Абдзіраловіч, і работнік прыстоіў, пазнаючы яго.

— Ігнат Восіпавіч?! — з нясьмелаю радасьцей прамовіў ён; ня ведаў, пару кацца яму ці не.

— А я, а я, любы Васілёк, я самы! А як-жа рад нечаканай сустрэчы з табою у чужой Маскве!—і абшчапіў яго шчыра і проста. Пацалаваліся.

— Васілёк, як быццам мяне чаго саромішся, — казаў Абдзіраловіч, — што ты, галубец? Прысядзь, роднен кі. Пагамонім. Цяпер, аджа, ня тая пара—памятаеш, як цябе, ніжняга чына, ня пусьцілі са мною у залю першага кляса у Смаленску?

— Так, — ухільна адказаў Васіль, марудна трапляючы на патрэбны тон. А быў і ён здаволены.

— Ці ж ты не салдат ужо? — спытаўся Абдзіраловіч.

— Не, мяне выпісалі з часьці, і я працую на фабрыцы. Жыву з маткаю.

— Што? і мамка тут! — крыкнуў той, ня ведаў як сказаць аб ёй, а казаць, як калі-сь, *Малашка* — сароміўся; — ай, як-ба добра з ёю пабачыцца. А што, здарова, тупаець, як тады?

— Ат, якое там здароўе, Ігнат Восіпавіч,—а злашчы пры гэткай дарагоўле. Каб хаця страваваньне лепшае.

Яны троху памаўчалі.

— Калі не пагрэбуеце... — невясёла і нясьмела усьмехаўся, казаў Васіль, — пойдзем, старая будзе надта-ж рада. Успамінае вас штодзенна. Адрэс вельмі

*) Гл. № 24—26.

для ворагаў. Уздоўж Нараёўкі аж да Дняпра стычкі патрулёў.

Фронт Палескі.

Сільная атака бальшавікоў на Лагічын з вялікімі стратамі для непрыяцеля адбіта.

Над Ясельдай сільная дзеяльнасьць непрыяцельскай артылерыі.

Фронт Літоўска-Беларускі.

Сільны бальшавіцкі атрад з артылерыяй пасьля некалькіх атак заняў Паставы, адкуль, аднак, нашаю контр-атакаю быў выкінуты.

На рэшце фронту спакойна.

НА ПАЗНАНСКІМ ФРОНЦЕ.

21 чэрвеня.

Паўночны фронт. На Куяўскім вучастку ўночы сільны агонь нямецкай артылерыі. На іншых вучастках, ня лічучы дробных стычак, спакойна.

Заходні фронт. На цэлым фронце слабая баёвая дзеяльнасьць. Пад Крыжкоўскам агонь кулямётаў.

Паўднёвы фронт. Пад Остоямі і Дамбровай выгнаны нямецкія патрулі. Пад Сьвідай пасьля стычак патрулёў, ўзят адзін кулямёт.

МІР ПАДПІСАН.

Па месту Вільні разьнясьліся ўчора чуткі, што немцы падпісалі мірную умову. Калі гэта праўда, мы можам павіншаваць усіх з даўно чаканым канцом цяжкіх перажыткаў і наступленьнем лепшых дзён.

Палякі і украінцы.

ВАРШАВА, 21 чэрвеня. Водле ўмовы, падпісанай і сьцьверджанай 16 г. м. з прадстаўнікамі Петлюры, замірэньне павінна было пачацца сягоньня, 21 чэрвеня, а 6-й гадзіне на раніцы. Але глаўнае камандаваньне украінскіх войск, дзеля перамены сітуацыі, асьведчыла сягоньня нараніцы, што камандаваньне на замірэньне не згаджаецца і ваеннае палажэньне ізноў істнуе.

Гэта падцьвярджае пагалоскі, каторыя ходзяць некалькі дзён, што немцы стараюцца ізноў давясьці Петлюру да перамены фронту і да паразуменьня з бальшавікамі (ПАТ).

Канфлікт Латвіі з Эстоніяй.

Расейская газэта „Рижское Слово" ад 7 чэрвеня г. г. піша, што пры наступленьні з Рыгі, па напрамку да Вэндэна, на гэтых днях атрады ландвэра стыкнуліся з латышскімі атрадамі пад эстонскім камандаваньнем, каторыя катэгарычна патрабавалі адступленьня войск Латвіі за Аа Ліфляндзкую. Абхоплены шчырым жаданьнем аслабаніць усю Латвію ад бальшавіцкага тэрору і прабудзіць яе да новага жыцьця, ландвэр згодзіўся весьці перагаворы. Усе крокі ў гэтым напрамку з нашага боку былі адкінены эстонскімі латышамі, каторыя аказаліся ворагамі латвійскага ураду.

Увечары гэтага самага дня эстонскі бранявік пачаў абстрэл ландвэра артылерыйскім і кулямётным агнём. Дзеля гэтага абурлівага учынка ландвэр спыніў наступленьне на Вэндэн.

Марская бойка пад Кранштадтам.

ВЕНА, 19 чэрвеня. З Бэрна пішуць, што англійскі флот з пасьпехам атакаваў пазыцыі бальшавікоў каля Кранштадта. Бальшавікі страцілі у гэтай бойцы 2 судны; ангельскія страты малазначныя.

Адэскія танкі на румынскім фронце.

БУКАРЭСТ. Кар. „Св. Сл." падае да ведама, што у час наступленьня у раёне Бэндэр бальшавікі пусьцілі два танкі, забраныя імі у Адэсе.

Рожніца між друкованым экзамплярам з папраўкамі і мэмарандумам.

ВЕНА, 20 чэрвеня „Deut. Allg. Zeit." піша, што між друкованым экзамплярам з папраўкамі, адмечанымі чырвоным чарнілам, і мэмарандумам істнуець рожніца. Мэмарандум мае такія зьмяненьня, якіх няма у друкаваным экзэмпляру. Апрача таго, вынікае пытаньне, чы трэба лічыць мэмарандум афіцыяльнай часткай мірнага трактату. (ПАТ).

Незадача чыкагскіх бальшавікоў.

ЛЕНДАН. Кар. «Св. Сл.» падае, што у першых днях чэрвеня група чыкагскіх камуністаў з агітатарамі з Нью-Ёрка хацела зрабіць камуністычную маніфэстацыю; разлеплены былі афішы, назначаны у некаторых тэатрах мітынгі.

У назначаны дзень і гадзіну пачаў зьбірацца народ, было больш цікавых, чым бальшавікоў. У сярэдзіне маніфэстацыі зьявіліся атрады „Лігі барацьбы з анархізмам і бальшавізмам" і кінуліся на бальшавікоў і пачалі біць іх гумавымі палкамі. Забітых ня было, але у бальніцу адпраўлена было больш за трыццаць цяжка зьбітых чалавек.

Пауленка на чале бальшавіцкай арміі.

ЛЬВОЎ. Кар. «Св. Сл.» падае да ведама, што водле ўмовы украінскага ураду з бальшавікамі ў Кіеве, бальшавікі прыслалі украінскаму главнакамандуючаму значныя падсілкаваньні, з якімі ён і пачаў наступленьне ў раёне Тарнаполя.

старалася даведацца. Клапаціла, ці не забіты вы?

— А я, няўстыдны, і не пісаў ніколі сваёй мамцы. Пойдзем, пойдзем... Ай, як добра. Дай веры, Васіль, рад табе, як роднаму брату. З бацькам я блізка што нічога супольнага ня маю. Ты, напэўна, ведаеш. І нікагенькa-ж няма у мяне. Сустрачаўся, праўда, з рожнымі людзьмі. Ат, успамінаць ня хочацца. Вось ізноў адзін...

Яны ўсталі і пайшлі на трамвай. Былі абодвы радыя. У непарадку казалі адзін аднаму аб сваіх падзеях апошніх гадоў. І прапаршчык не пазнаваў даўнейшага Васіля, неклапатлівага, вясёла-няўважнага пастуха, потым работніка у прудзе (млыну). У яго на вачох быў сур'ёзны, удумлівы, крыхачку хмарны работнік, каторы найлепі разважаў аб значэньню падзей і быў гарачы паклоньнік недалёчкай сацыяльнай рэвалюцыі. Той, афіцэр, навет некалькі разоў зчырванеў за сваё няведаньне і звочнае сугляданьне крывавага змаганьня.

Ехалі амаль ня цэлую гадзіну у незнаёмы край горада. Яшчэ доўга ішлі па нячыстых вуліцах, загароджаных вялізарнымі, няпрыгожымі дамамі, сярод фабрычных комінаў і каля высачэннага плоту.

— Мне добра: блізка да фабрыкі, — хваліўся Васіль.

Збочылі у вузенькі завулак, узыйшлі на аграмадны панадворак з некалькімі павароткамі, са смуродам ад дзёгцю і вапны з-пад абы-як зьбітых дашчаных патрэбных каморак і, урэшце, ачынуліся каля нізенькага увойсьця ў падвал.

Васіль пастукаў.

— Наш палац,—сказаў ён.

— Хто там? Ты, Васілька? пачуўся Абдзіраловічу знаёмы, знаёмы голас нянькі.

— Я, мама, я... з госьцем. Адчыні.

Аббітыя калматаю рагожаю дзьверы скрыгнулі, і тады на парозе паказалася яна, без пары вельмі старая, з абгаркам сьвечачкі у руцэ.

— Зробце ласку! — пусьціў Васіль гасьця наперад.

— Нічога, нічога, сьмеленька, панок, — з пытаньнем у вачох запрашала і яна, устаўляла абгарак у адбітае дно бутэлячкі з папераю.

— Не прызнаешся, мамка?—працягнуў Абдзіраловіч рукі.

— А хто-ж вы, панок? — І трошку памаўчала і паўзіралася. — А!! — раптам неяк піскліва айкнула яна і кінулася да яго.

— Панічочак наш! Ігналік! Ах, Ігналік. —і схапіла за руку.

Сьлёзы папаўзьлі у яе па зморшчынах; яна згубілася у парадку.

— Здароў табе, мамка,—пасьпеў ён прытуліць яе з прыкрай, аднак, трывогай, каб яна ня цмокнула у руку, як гэта было зазвычаена у іх у дварэ, і пацалаваўся з ёю.

— Ах, панічок! Ігналік.. Даруйце ўжо мне, буду гукаць Ігналікам, як маленькага. Воля цяпер,—сараміліва дадала яна і зусім згубілася у парадку, ня ведала, як прыняць, куды пасадзіць яго.

— А як-жа, а як-жа. Можаш, мамка, навет за вуха падраць і сказаць «А—а, ты, нягодны Ігналік, ня пісаў». Але дай веры, мамка, жыцьцё так выпадала. Ёадрэсу ня ведаў.

Васіль маўкліва барабаніў трубою самавара і з чорным ад вугальля кошыкам у руцэ шмыкнуў некуды за дзьверы.

— А я во гарую тутака. На крыльліку, здрецца, выляцела-б. Адылі ўсё мадзею з Васількам.

Яна агледзілася.

— Ай, Божухна, як-жа гэта я? На самавар дык і забылася. Не паставіла, думала, Васіль у камітэтах сваіх заначуе. Бальшавік-жа ён у мяне, ай, бальшавік. І Бог сьвяты ведае, да чаго яно дойдзець, усё гэта... Пэўне, да Карпавіча па вугальле пайшоў. Той таксама за бальшавікоў цягнець, яшчэ зьлей. Зьбівае з розуму і нашага мальца; заўсёды гамоняць а гамоняць ды шашакаюцца.

(*Далей будзе*).

М. Гарэцкі.

Зьмяньшэньне канцінгента амэрыканскай арміі і флота.

ВАШЫНГТОН, 21 чэрвеня. Парлямэнт пастанавіў на тое лета зьменьшаць канцінгент узброеных сіл да 300 тыс. чал. Пэрсанал флота павінен быць зьменьшаны да 170 тыс. чал. Па праэкту марской камісіі, марскі бюджэт на 1920 г. не павінен перавысіць 3 міліардаў франкаў.

У ВІЛЬНІ.

Санітарныя справы.

У цяперашні мамэнт у Вільні пошасьць плямістага тыфусу такая, якой яшчэ ніколі ня было. Заўсёды, як рабілася цяплей, пошасьць тыфусу зьменьшалася, а цяпер гэтага ня відаць.

У часе ад 1 да 8 чэрвеня мястовы санітарны аддзел зарэгістраваў 401 прыпадкаў гэтай хваробы, з таго ліку 189 хворых палажылі ў бальніцу, а рэшту 212 пакінулі ў хаце.

Калі ўзяць пад увагу, што аграмадная частка беднага насяленьня ў такіх здарэньнях зусім не зьвертаецца да доктара, дзеля таго, што ня маець ніякай надзеі папасьці ў бальніцу, дык трэба думаць, што ўзапраўдны лік хворых на тыфус у Вільні шмат вялікшы, прынамсі ў два разы.

А вось цыфры, якія даюць абраз гэтай пошасьці ў мінулых гадох: у 1909 г., калі таксама была ў Вільні пошасьць тыфусу, хварэла ў месяц каля 150 асоб. Праз увесь 1909 г. у заразнай бальніцы было 541 хворых. У часе нямецкай акупацыі, калі была найвялікшая пошасьць тыфусу і народ блага страваваўся, найвялікшы лік хворых быў у чэрвені — 466.

З агульнага ліку хворых, якіх палажылі у бальніцу, значная частка гэта арыштанты. Гэткім чынам у працягу тыдня (1—8 чэрвеня г.г.) заразная бальніца прыняла з Лукішскай турмы 18 асоб, з Даміканскай—39. Асабліва многа хворых дае гэтая апошняя турма, і трэба думаць, што яна будзе пастаянным месцам заразы і што ўсе, якія там будуць зачыняны арыштанты, будуць хварэць. Дзеля таго павінна быць як га наладжана пры турме дэзынфэкцыйная цяпліца.

Апрача таго, многа хворых даюць дзіцячыя прытулкі.

У заразнай бальніцы здараецца, што яна бывае гэтак перапоўнена хворымі, што спыняе далейшы прыём.

Бальніцы, дэзынфэкцыйныя, домы ды інш. гэтакія установы ня могуць нармальна працаваць дзеля таго, што не хапае вельмі многа патрэбных рэчаў: праз увесь час вайны нічога новага. Нястача бялізны гэтакая, што адзін раз здарылася, што з гэтай прычыны на колькі дзён перасталі прыймаць новых хворых. Таксама адчуваецца вялікая нястача коняў дзеля перавозу у бальніцу хворых.

Вялізарнае значэньне ў барацьбе з пошасьцю тыфусу маюць цяпліцы вашапрудкі. Цяперака ёсьць дзьве гэтакія вашапрудкі: на II Партовай вул. № 10 і на Кальварыйскай № 1.

У віленскіх бальніцах шмат хворых ад голаду, якіх прывозіць карэтка скорай помачы іншы раз проста з вуліцы. З прычыны дрэннага наладжаньня справы стравованьня, гэтакія хворыя, маючы у бальніцы сякую-такую страву, ня хочуць выпісвацца і гэткім чынам ацягчаюць бальніцу. З другога боку — бальнічная адміністрацыя добра разумее, што калі выпісаць гэткіх падлечаных хворых да хаты, значыцца аддаць іх на галодную сьмерць, дзеля таго што іх хвароба часьцей усяго пачалася ад голаду.

У працягу часу ад паловы мая да цяперашняго мамэнту мястовыя санітарныя органы шмат ужо зрабілі, каб паправіць віленскія санітарныя недахваты, аднак з прычыны таго, што няма самай патрэбнай рэчы—няма чым перавозіць хворых, можна бачыць, што зробленa яшчэ замала. Так сама з прычыны недастачы коняў на вуліцах і пляцах лежаць кучы сьмецьця. На прыватных дзядзінцах тое самае, ямы ў патрэбных каморках перапоўнены. Гаспадарам дамоў пасылаюць паперкі, у якіх напісана, што калі ня будзе ў іхніх дамох чыстасьці і парадку, дык іх пакараюць. Нішто не памагае, дзеля таго што дамаўласьнікі адказываюць, што без мястовай помачы яны пры цяперашняй даражыні фурманкі нічога не парадзяць. А места мае толькі 5 коняў і дапамагчы ніяк можа.

Вось тут глаўная прычына, дзеля чаго нашае места нельга сяк-так ачысьціць. Каб направіць гэтую бяду, трэба каб санітарны абоз меў прынамсі 20 коняў.

Плата за вайсковыя кватэры.

Магістрат пастанавіў, што ўстаноўленая спэцыяльнай камісыяй такса для гасьцініц можа стасавацца толькі да асоб цывільных, якія, значацца, ня маюць кватэрных картак. А што датыча пакояў, якія займаюць вайсковыя асобы, дык места будзе плаціць за іх толькі па цане, якая ўстаноўлена вайсковай уладай.

Пастаноўлена упаўнамочыць сэкцыю мястовых нярухомасьцяў, каб яна выплаціла гаспадарам гасьцініц за памяшчэньні, якія займалі вайсковыя асобы, авансы ў размеры прапанованым праз сэкцыю, а вось: 50 прац. цаны ўстаноўленой паводле таксы для цывільных за пакой, аднак ня больш за 3 руб. за адзін пакой і 5 р. за два пакоі.

За пакоі, занятыя у прыватных кватэрах, пастаноўлена выплаціць згодна з загадам Даводцтва этапнага вокругу—па 3 р. у дзень за адзін пакой і 5 р. за два. Калі ў аднэй кватэры занята больш за 2 пакоі, дык лічыцца, быццам занята кватэра і плаціцца паводле ацэны, устаноўленай кожны раз спэцыяльнай камісыяй.

Пакінутыя домы.

На пасяджэньні магістрату 17 гэт. м-ца прызнана канечным пачаць ліквідацыю аддзелу апекі над пакінутымі дамамі. Распрацаваць плян і спосаб ліквідацыі даручана сэкцыі мястовых нярухомасьцяў.

Аб парваных грашах.

Бурмістр м. Вільні загадаў, каб усе парваныя і падклееныя грошы, калі толькі застаўся на іх нумар і подпіс прыймаліся ўва ўсіх мястовых крамах.

Гэткім чынам урэшце скончыцца грашовая мука, ад якой цярпелі столькі часу жыхары нашага места!

З турмы.

«Głos Litwy» паведамляе, што д-р. А. Домашэвіча (ліцьвіна) ужо выпусьцілі з турмы.

Цана прадуктаў.

Упала цана ня толькі хлеба, сала ды інш. прадуктаў, а ўжо обніжаецца цана малака (2 р. за кварту), сыра (7 р. хунт) і масла (15—16 р. хунт.).

З УСІХ СТАРОН.

РАСЕЯ і ГРУЗІЯ.

Грузінскае бюро друку у Бэрну паведамляе: старшыня грузінскай мірнай дэлегацыі на парыжскай канфэрэнцыі, Чхэйдзе, зьвярнуўся да старшыні мірнай канфэрэнцыі, Клемансо, з нотаю, у каторай ад імя грузінскага народа і грузінскага ураду выказваецца надзея, што Коаліцыя формальна прызнае супраўдную незалежнасьць Грузіі. Нота грунтуецца на праве самаазначэньня народаў, паказваючы на тое, што воля грузінскага народа даволі ясна выказана ў агалашэньню незалежнасьці часовым парламентам і ў санкцыі гэтага крока грузінскім установчым соймам 12-га марца 1919 года. Чхэйдзе заканчывае ноту гэткімі словамі: пры урэгуляваньню рускага пытаньня ня варта занядбаць грузінскую рэспубліку. У разе прызнаньня Коаліцыяй якога-небудзь ураду, як ураду усей Расеі, Грузія павінна быць фармальна і без усялякага абмяжаньня выключана з гэтага будучага рускага гаспадарства.

РАСЕЯ і НЕЗАЛЕЖНАСЬЦЬ ФІНЛЯНДЗІІ.

Пад такім назовам руская бэрлінская газэта «Голос России» месьціць вестку з Бэрна, што рускае консульства у Жаневе апублікавала у «Gazette de Lauzanne» заяву з прыгоды фінскага пытаньня, якое было перaказана старшыне мірнай канфэрэнцыі князем Львовым, Сазоновым Чайкоўскім і Маклаковым ад імя рускай палітычнай канфэрэнцыі у Парыжу. У заяве паказваецца на тое, што прызнаньне фінляндзкай незалежнасьці Коаліцыяю павінна быць пастаўлена у залежнасьць ад згоды з рускага боку. Далей гаварыцца, што да тэй пары, пакуль дзяржавы Коаліцыі не адракуцца ад стратэгічнага умацаваньня сваіх граніцаў, Расея таксама не павінна занядбаць сваю самаабарону. Вайна перaканала што Фінляндзія патрэбна для абароны Расеі, дзеля гэтага Расея можа прызнаць **самастойнасьць Фінляндзіі** толькі з вядомымі умовамі.

БЕЛАРУСКАЯ РАДА

памяшчаецца на Востра-Брамскай вул., д. № 9.

Старшыня Рады прымае што дзень, апрача сьвят, ад 1 да 2.

Сэкрэтар прымае у панядзелак, сераду і пятніцу ад 3 да 4.

БЕЛАРУСЫ! Купляйце і пашырайце сваю газэту. Пішэце у сваю газэту.

Рэдактар і выдавец У. Знамяроўскі.

Друкарня «Віленскага Выдавецтва», Мала-Стефанаўская, 23.